

Forssan seudun ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelma v. 2026-2029

204/00.01.02/2026

HYTY 25.03.2026 § 14

Valmistelija

Hyvinvointi- ja kehityspäällikkö Tiina Kemppainen, puh. 050 564 0008, tiina.kemppainen@forssa.fi

Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015) määrittää päihdehaittojen ehkäisy ja vähentämisen yhdeksi kunnan lakisääteisistä velvollisuuksista hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisessä. Lain piiriin kuuluvat alkoholin, tupakan, huumausaineiden ja muiden päihtymiseen käytettävien aineiden (kuten lääkkeiden väärinkäyttö ja muuntohuumeet sekä sähkösavuke ja muut nikotiinituotteet) sekä rahapelaamisen aiheuttamien haittojen ehkäisy.

Edellä mainitun lain 5 §:ssä säädetään kunnan vastuu ehkäisevän päihdetyön organisointiin siten, että kunnassa on nimettynä ko. toiminnasta vastaava toimielin sekä vastuhenkilö. Vastaavan toimielimen ja vastuuhenkilön tehtävä on edistää ehkäiseviä toimia kunnan eri hallinnonaloilla ja palveluissa.

Hyvinvointialue tukee alueensa kuntia ehkäisevän päihdetyön toteuttamisessa ja kehittämisessä sekä huolehtii ko. toimintaan liittyvistä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista.

Kunnan toimielimen ja hyvinvointialueen tehtävänä on

1. huolehtia alueensa päihdeolojen seurannasta ja niitä koskevasta tiedotuksesta;
2. huolehtia siitä, että päihdehaittoja ja niiden vähentämistä koskevaa tietoa tarjotaan yksityisille henkilöille ja koko väestölle
3. lisätä ja tukea päihdehaittoja ehkäisevien toimien osaamista kaikissa tehtävissään
4. esittää ja edistää ehkäisevän päihdetyön toimia hallinnossaan, kunnassa erityisesti sivistys-, liikunta- ja nuorisotoimessa sekä elinkeinotoimessa

sekä huolehtia siitä, että em. toimet yhteensovitetaan monialaisessa yhteistyössä poliisin, alkoholilain (1102/2017) ja tupakkalain (549/2016) noudattamisen valvonnasta vastaavien viranomaisten, elinkeinoelämän ja erityisesti ehkäisevään päihdetyöhön osallistuvien yleishyödyllisten yhteisöjen ehkäisevään päihdetyöhön kuuluvien ja sitä tukevien toimien kanssa.

Lisäksi kunnan ja hyvinvointialueen ehkäisevään päihdetyöhön sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain pykälien 6 ja 7 säädöksiä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä sekä sitä koskevasta suunnittelusta ja raportoinnista (612/2021).

Lainsäädännöllä on määritelty myös kunnan ja hyvinvointialueen velvollisuudesta ehkäisevän päihdetyön yhteydessä edistää asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia päihteiden aiheuttamien haittojen vähentämiseksi omilla toimillaan sekä viranomaisyhteistyöllä ja viranomaisille annettavilla lausunnoilla (523/2015, §6).

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) vastaa valtakunnallisesti ehkäisevän päihdetyön koordinoinnista ja ohjauksesta. Lupa- ja valvontavirastojen tehtäviin puolestaan kuuluu ohjata toimialueensa ehkäisevää päihdetyötä, suunnitella ja kehittää sitä yhteistyössä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa sekä tukea toimialueensa kuntia ehkäisevän päihdetyön toteuttamisessa ja kehittämisessä.

Laki ehkäisevästä päihdetyöstä määrittää ne toimet, jotka jokaisessa kunnassa on vähintään toteutettava ehkäisevän päihdetyön järjestämiseksi. Muilta osin kunta voi päättää päihdetilanteensa huomioon ottaen, millä tieteelliseen näyttöön perustuvilla menetelmillä ja hyvillä käytännöillä sekä missä laajuudessa ehkäisevää päihdetyötä käytännössä tehdään. Forssassa ehkäisevän päihdetyön vastuutoimielimenä toimii Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta (Hallintosääntö, §36) ja vastuuhenkilönä hyvinvointi- ja kehityspäällikkö (sj 20.3.2026).

Kaupungin omien ehkäisevää päihdetyötä edistävien toimien ohella hyvinvointityön ja nuorisotoimen edustajia osallistuu aktiivisesti Forssan seudun ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilöverkoston toimintaan. Verkostoon kuuluu edustajia seudun jokaisesta kunnasta, Oma Hämeen hyvinvointialueen yhdyspintatyöstä sekä ao. palveluista, poliisista, Ankkuri-tiimistä sekä EHYT ry:stä. Verkosto kokoontuu useita kertoja vuodessa ja toteuttaa koko seutua koskien ehkäisevän päihdetyön viestintää, tilaisuuksia ja tapahtumia ja kampanjoita. Työnsä tueksi verkosto laatii nelivuotiskausittain EHKÄPÄ -toimintasuunnitelman ja nyt hyväksyttäväksi esitettävä suunnitelma-asiakirja kattaa vuodet 2026-2029. Kukin seudun kunta määrittää osaltaan ko. asiakirjan suhteesta omaan linjausasiakirja kokonaisuuteensa.

Kunta määrittelee ehkäisevän päihdetyön tavoitteet, toimenpiteet ja resurssit osana kuntastrategiaa ja hyvinvointikertomusta. Ehkäisevän päihdetyön tulee perustua tietoon kunnan päihdetilanteesta ja kiinnittyä osaksi kunnan toiminnan suunnittelua niin hyvinvointityössä kuin kunnan muissa palveluissakin. Ehkäisevä päihdetyö on luontainen osa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä muun muassa asukkaiden hyvinvoinnintilan tarkastelun, tavoiteasettelun ja tavoitteiden

monialaisen toteuttamisen osalta. Nyt käsittelyssä oleva Forssan seudun EHKÄPÄ – ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelma 2026-2029 tulee olemaan yksi Forssan valmisteilla olevan Hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 liiteasiakirjoista.

Forssan seudun EHKÄPÄ – ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelma v. 2026–2029 nähtävänä liitteenä.

Esittelijä	Hyvinvointi- ja kehityspäällikkö Kemppainen Tiina
Päätösehdotus	Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta hyväksyy Forssan seudun EHKÄPÄ – ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelma 2026-2029:n ja toteaa, että se liitetään valmisteilla olevan Forssan laajan hyvinvointikertomus 2026-2029:n liiteasiakirjaksi.
Käsittely	Salonen poistui kokouksesta päätöksenteon jälkeen klo 20:29.
Päätös	Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.